

Yayın Adı Dünya Ekonomi-Politika Özel Ek1 **Yayın Tarihi** 18.11.2013
Referans No 33721713 **Etki** Tarafsız
Renk Renkli **STxCM** 159,17

Küpür Sayfa 1
Tiraj 57214
Sayfa 16

Kaya gazında yaşanacak olumlu gelişmeler dışa bağımlılığı azaltır

Ham petrol temininde, ithalat miktarının artış, yurtiçi üretimden sağlanan teminin ise azalış eğiliminde olduğu görülüyor. Bu noktada, ülkemizde yürütülen kaya gazı arama faaliyetlerinde yaşanabilecek olumlu gelişmelerin dışa bağımlılığımızı önemli ölçüde azaltabileceği ihtimali göz ardı edilmemeli

NIYAZI İLTER

Petrol Sanayi Derneği (PETDER) Genel Sekreteri

Artan enerji talebine bağlı olarak, Türkiye'nin, petrol de dahil olmak üzere enerji ithalatına bağımlılığı devam ediyor. Petrol sektörü açısından incelendiğinde de, ham petrol temininin ithalat miktarının artış eğiliminde, yurtiçi üretimden sağlanan teminde ise azalış eğiliminde olduğu görülüyor. Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK) tarafından hazırlanan 2012 Yılı Petrol Piyasası Sektör Raporu'na göre; ham petrol temininde dışa bağımlılık oranı 2010, 2011 ve 2012 yıllarında sırasıyla yüzde 86,9, yüzde 88,1 ve yüzde 89,3 oranlarında gerçekleşti. 2012 yılında rafinerici lisansı sahipleri tarafından temin edilen ham petrolün yüzde 11'lik kısmı, yerli üretimden karşılandı, geri kalan bölümünün tamamına yakını ise İran, Rusya Federasyonu, Irak, Suudi Arabistan ve Kazakistan'dan ithal edildi. İthalat yapılan ülkelere, 2012 yılında Libya da eklendi. Türk Petrol Kanunu'nun açılan kuyu sayısını artıracığını ve arama araştırmalarını geliştireceğini düşünüyoruz. Ayrıca artmasını öngördüğümüz taleple birlikte Türkiye'nin ham petrolde dışa bağımlılık oranlarının devam edeceğini tahmin ediyoruz. Diğer yandan ülkemizde yürütülen kaya gazı (shale gaz) arama faaliyetlerinde yaşanabilecek olumlu gelişmelerin, ülkemizin dışa bağımlılığını önemli ölçüde azaltabileceği ihtimali de göz ardı edilmemeli. 2012 yılının aynı dönemine kıyasla, 2013 yılının sekizinci ayında benzin tüketimi yüzde 1,3, motorin tüketimi yüzde 5,9, LPG tüketimi ise yüzde 5,6 oranlarında artış sergiledi. Sektörün pazar büyüklüğü 2012'de 100 milyar TL'ye yaklaştı. 2013 yılının sonunda bu rakamın daha da yükseleceğini öngörüyoruz.

Benzine harmanlanması zorunlu olan biyo-etanol üretimi için yeterli miktarda yerli tarım ürünü üretiminin ve tesislerin teknoloji, kapasite ve kalite olarak talebi karşılayacak seviyede olduğu biliniyor. EPDK tarafından biyo-yakıtların harmanlanmasını zorunlu kılan düzenlemenin gerekliliklerini Ocak 2013'ten bu yana akaryakıt sektörü yerine getiriyor.

Kaçak akaryakıt faaliyetleri sektörde vergi kaybı oluşturuyor

Sektörümüz, kaçak akaryakıtlarla mücadelede devam ediyor. TÜİK tarafından sunulan verilere göre; ülkemizde 10 numara yağ adı altında yapılan kaçak ve kayıt dışı faaliyetlerin en önemli girdileri olan yağlama yağları ithalatında, 2013 yılının ilk altı ayının toplamında bir önceki yıla göre yüzde 15 oranında azalma gerçekleşti. Bu rakamlar, tecil terkin sistemi yerine ÖTV iade sistemine geçilmesinin sorunun çözümünde etkin rol oynadığını, kaçak ve kayıt dışı ürün faaliyetlerinin azalmaya başladığını ifade ediyor. Kaçak akaryakıt faaliyetleri, sektörün önemli sorunları arasında gelmeye ve vergi kaybı oluşturmaya devam ediyor. Uygulamada bulunan 'ulusal marker' ve otomasyon sistemi, geliştirme ihtiyaçlarına rağmen bu sorunun giderilmesinde büyük rol oynamıyor. Bu uygulamalarda yaşanan sıkıntılarının giderilmesi ve daha verimli sonuçlar alınabilmesi için

2012 yılında rafinerici lisansı sahipleri tarafından temin edilen ham petrolün yüzde 11'lik kısmı yerli üretimden karşılanırken, geri kalan bölümünün tamamına yakını İran, Rusya Federasyonu, Irak, Suudi Arabistan ve Kazakistan'dan ithal edildi. İthalat yapılan ülkelere, 2012 yılında Libya da eklendi.

PETDER olarak, çalışmalarımız sürüyor.

Sektörün öncelikli konularından bir diğeri ise, ulusal 'marker'dir. Ulusal marker, uygulamasının başladığı 2007 yılından günümüze kayıtdışı akaryakıtın tespitinde önemli bir enstrüman olmuştur. Bununla birlikte 2007 yılından günümüze saha kontrol cihazları ile yapılan ulusal marker ölçümleri, laboratuvarlarda tekrar yapıldığında farklı sonuçlar elde edilebiliyor ve bunun sonucunda mağduriyetler ortaya çıkıyor. Petrol piyasası denetimleri sırasında birinci aşama marker seviye ölçümlerinde yaşanan sorunlar, eş zamanlı olarak kaçak akaryakıt işleminin de başlatılmasını gerektiriyor. Bu durumda birçok şirketin henüz bu konudaki inceleme ve ön araştırma tamamlanmadan kaçakçılık ile ilgili yargı süreci de başlatılıyor. Bu konuda, hem Türkiye Odaları ve Borsalar Birliği (TOBB) Petrol ve Petrol Ürünleri Sanayi Meclisi hem de PETDER olarak biz, ulusal marker ölçümlerinde yaşanan problemlerde referans cihazı ile yapılacak ölçüm ve değerlendirilmelere kadar adli sürecin başlatılmasının sakıncalarına işaret ediyoruz. Bu gibi durumlarda ivedilikle ilave delillere başvurulması yönündeki talepleri gündeme getirmeye devam ediyoruz.

Sektörde 2012 ve 2013'te önemli düzenlemeler yapıldı

2012 ve 2013 yılları sektörümüz açısından önemli düzenlemelerin yapıldığı bir yıl oldu. Otomasyon sistemi, ulusal marker uygulaması ve kaçak akaryakıtlarla mücadelede ilişkin düzenlemeler sektörün performansını ve gelişimini yakından ilgilendiren ve etkileyen önemli gündem maddeleridir. Akaryakıt istasyonla-

rdaki tüm stok ve satış hareketlerinin anlık olarak izlenmesi ve raporlanmasına ilişkin mevzuat kapsamında tüm akaryakıt istasyonlarında otomasyon sistemi kuruldu. 6 Ekim 2013 tarihli Resmî Gazete'de yayınlanan 'Petrol Piyasasında Dağıtıcı Lisansı Sahiplerinin Bayi Denetim Sistemine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında 27 Temmuz 2007 tarihli ve 1240 sayılı Kurul Kararında Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kurul Kararı'yla ise sistemde bazı değişiklikler yapıldı.

Yeni düzenlemeye sektör olarak itirazda bulunmadığımız öncelikle iki konu bulunuyor. Bunlardan biri, Kanun'un 14'üncü maddesinin 4'üncü fıkrasının ilk cümlesinde 'Kurum, piyasa faaliyetlerini kendi personeli eliyle veya gerektiğinde diğer kamu kurum ve kuruluşları personeli eliyle denetime tabi tutar' denmektedir. Ayrıca 4628 sayılı Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu'nun Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'da, Kurum'un petrol piyasası ile ilgili görevlerini düzenleyen 5/B maddesinin birinci fıkrasının C bendinde, dava açmak da dahil olmak üzere her türlü adli ve idari makama başvuru kararlarının alınmasını, kurumun görevi olduğu belirtilmektedir. Oysa bu düzenleme, dağıtım şirketlerine, denetleme ile adli ve idari makamlara başvuru yükümlülüğü getirmektedir. Dolayısıyla kurul kararındaki bu hususların, 5015 ve 4628 sayılı kanunların ilgili hükümlerine uygun olmadığı düşünülmektedir. İtirazda bulunduğumuz bir diğer konu ise, dağıtıcılar ile bayileri arasındaki ilişki, özel hukuk hükümlerine tabi ticari bir ilişkidir. Bu ilişkiye denetim ve tutanak gibi unsurlar eklendiğinde, sektör olarak ticari ilişkinin zarar göreceğine ve tarafların karşı karşıya geleceğine inanıyoruz.